

ਧਾਰਾ 111 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 155 ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ। ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 155 ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਚਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਅਸਵਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਕੇਸ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਕਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ, ਮੈਂ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਡੀ.ਫਾਲਸਾ ਸੀ.ਜੇ., ਟੇਕ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹਰਬੋਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ.ਜੇ., ਦੇ ਸਨਮੁਖ

ਨਾਰਦਰਨ ਇੰਡੀਆ ਕੋਟਰਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿ. ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਜ਼।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1960 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 16

*ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰਿਮਿਸਿਜ਼ ਐਂਡ ਲੈਂਡ (ਬੇਦਖਲੀ ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਵਸੂਲੀ) ਐਕਟ (1959 ਦਾ XXXI) --
- ਕੀ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950) ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 19 (1) (ਐਫ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ --- ਭਾਰਤੀ
ਸੰਵਿਧਾਨ (1950) --- ਧਾਰਾ 14-ਕਲਾਮ ਕਾਨੂੰਨ-ਜਦੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਵੇ--- ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨੀਤੀ---
ਕੀ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦਾ ਸੁਰਾਗ ਦੇਣਾ ਹੈ---ਪੀੜਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ---ਕੀ ਰਕਮ ਕਿਵੇਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ-ਪੀੜਤ
ਵੇਲੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ--- ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ-1959-ਐਸ ਦਾ ਐਕਟ
XXXI। 4(2) (ਬੀ)- "ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ" --- ਮਤਲਬ ਕੀ ਸਪਸ਼ਟ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ।*

*ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰਿਮਿਸਿਜ਼ ਐਂਡ ਲੈਂਡ (ਬੇਦਖਲੀ ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਵਸੂਲੀ)
ਐਕਟ, 1959, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 19 (1) (ਐਫ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ
ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਅਹਾਤੇ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਹਾਤੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀਮਾਬੰਦੀ ਦੀ ਰੇਖਾ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ*

ਅਧਾਰ ਲਈ ਵੱਖਰਾਕਰਨ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਅੰਤਰ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਐਕਟ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਸੰਗਤਤਾ ਅਤੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਹਿ-ਮੌਜੂਦ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵੇ ਜੋ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰਗਟ ਅਤੇ ਅਟੁੱਟ ਹਨ। ਇੱਕ ਡੂੰਘੀ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਬਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਪੁਰਾਣੇ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਪੂਰਕ ਕਰਨ ਲਈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਸਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕੋ ਵਰਗ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਮਾਨ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਰਾਬਰਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨਗੇ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅੰਤਰ ਮਨਮਾਨੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੱਕ ਵਰਗ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਵਰਗੀਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸੁਰਾਗ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਫਰੇਮਰਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ "ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਖੇਤੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਰੱਖਣਾ" ਸੀ। ਇੱਕ ਵਰਗ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਭਰ ਵਿੱਚ ਖਿੰਡੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬੋਰਡਾਂ, ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ, ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਇਲਾਕਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਜਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ। ਰਾਜ ਦੀ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ ਕਿ ਬਕਾਇਆ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ

ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਾਧਾਰੀ ਕਬਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਥਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਿਸਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅੰਤਰ ਅਸਲ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਹੀ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਇੱਕ ਪੀੜਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਇੱਕ ਵੈਧ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸਨੂੰ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਟਾਈਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਪੱਖਾਂ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਪੀੜਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੀੜਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਉਦੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮਕਾਨ-ਮਾਲਕ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਚੁਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਛੱਡਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਮਕਾਨ ਮਾਲਿਕ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਵੀ, ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੇਦਖਲ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਪੀੜਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ, ਇਹ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰਿਮਿਸਿਜ਼ ਐਂਡ ਲੈਂਡ (ਇਵੇਕਸ਼ਨ ਐਂਡ ਰੈਂਟ ਰਿਕਵਰੀ) ਐਕਟ, 1959 ਦੁਆਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1) (ਐਫ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬੇਦਖਲ ਕਰਕੇ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(2) (ਬੀ) ਵਿੱਚ "ਇਸ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ" ਵਾਕਾਂਸ਼ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦਸ ਸਪਸ਼ਟ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਅੰਤਰਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ

(ਐਕਸਕਲੂਡ) ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, 12 ਮਈ, 1961 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਟੇਕ ਚੰਦ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਐਲ. ਗੋਸਾਈਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ 22 ਜਨਵਰੀ, 1963 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਟੇਕ ਚੰਦ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ 1 ਜਨਵਰੀ, 1960 ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸੀ.ਬੀ.ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸੱਚਰ, ਵਕੀਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ।

ਐਸ.ਐਮ.ਸੀਕਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਐਚ.ਐਸ. ਦੁਆਬੀਆ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਅਤੇ ਐਸ.ਐਸ. ਸੇਢੀ, ਵਕੀਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਆਰਡਰ

ਟੇਕ ਚੰਦ, ਜੇ.--- ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰਿਮਿਸਿਜ਼ ਐਂਡ ਲੈਂਡ (ਇਵੇਕਸ਼ਨ ਐਂਡ ਰੈਂਟ ਰਿਕਵਰੀ) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਐਕਟ (31 ਆਫ 1959) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 19 (1) (ਐਫ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਾਊਂਟ ਵਿਊ ਹੋਟਲ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਇਮਾਰਤ ਅਤੇ ਰਸੋਈ, ਪੈਂਟਰੀ, ਸਟੋਰ, ਗੈਰੇਜ, ਗਲੀਆਂ ਆਦਿ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਇਮਾਰਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਨਾਰਦਰਨ ਇੰਡੀਆ ਕੋਟਰਰਜ਼ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ ਲੀਜ 'ਤੇ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਿਰਾਇਆ ਰੁਪਏ 72,000 ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਕੇ ਰੁਪਏ 50,000 ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਕਬਜ਼ਾ 24 ਸਤੰਬਰ, 1953 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਇਹ ਲੀਜ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। 21 ਮਈ, 1959 ਤੱਕ ਲੀਜ ਦੀ ਕੋਈ ਡੀਡ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ 24 ਸਤੰਬਰ, 1953, ਪਰਿਸਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ

ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1,50,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਹੋਟਲ ਨੂੰ ਕਟਲਰੀ, ਕਰੈਂਕਰੀ, ਕੱਚ ਦੇ ਸਮਾਨ, ਬਰਤਨ, ਲਿਨਨ ਆਦਿ ਨਾਲ ਲੈਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਲਿਖਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਲਈ ਲੀਜ਼ ਵਧਾਉਣ ਲਈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 24 ਸਤੰਬਰ, 1959 ਸੀ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਲਿਖਤ ਦੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 12,00,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਜਗ੍ਹਾ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 27 ਅਗਸਤ, 1959 ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਅਨੈਕਸਚਰ vii ਦੁਆਰਾ)। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਅਸਟੇਟ ਅਫਸਰ, ਕੈਪੀਟਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2, ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 24 ਸਤੰਬਰ, 1959 ਤੋਂ 31 ਦਸੰਬਰ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ 12,00,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀਮਾਈਜ਼ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1959 ਤੱਕ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ 1 ਜਨਵਰੀ, 1960 ਦੀ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਮਾਰਤ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। 6 ਨਵੰਬਰ, 1959 ਨੂੰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੋ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ 12,00,000 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਮਾਰਤ 31 ਦਸੰਬਰ, 1959 ਤੱਕ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਕਾਏ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਕਲੀਅਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ (ਅਨੈਕਸਚਰ ix ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ)। ਦੂਜੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਜੋ ਕਿ ਨਾਰਦਰਨ ਇੰਡੀਆ ਕੋਟਰਰਜ਼ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਨ, ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀ.ਬੀ. ਵੇਹਰਾ, ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ, ਕੈਪੀਟਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਊਂਟ ਵਿਊ ਹੋਟਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ 7,57,483 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ 12,00,000 ਰੁਪਏ ਮੰਗਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ, ਕੈਪੀਟਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ, ਨੇ ਵਾਪਸ ਲਿਖ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 31 ਦਸੰਬਰ, 1959 ਤੱਕ ਜਗ੍ਹਾ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ (ਅੰਕੜੇ xii ਰਾਹੀਂ)। ਕਿਉਂਕਿ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ 31 ਦਸੰਬਰ, 1959 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

1 ਜਨਵਰੀ, 1960 ਨੂੰ, ਅਸਟੇਟ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਕਲੈਕਟਰ, ਕੈਪੀਟਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2, ਨੇ ਦੂਜੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ 31 ਦਸੰਬਰ, 1959 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ, ਇਸ ਲਈ, ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 31 ਆਫ 1959 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ 11 ਜਨਵਰੀ, 1960 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਕਿ ਕਿਉਂ ਨਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ, ਜਨਤਕ ਸਥਾਨਾਂ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 7 ਜਨਵਰੀ, 1960 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬੇਦਖਲੀ ਵਿਗਿਆਪਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨੋਟਿਸ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 12,00,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਜਗ੍ਹਾ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ 1959 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 31 ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਪੱਖਪਾਤੀ ਸੀ। ਐਕਟ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1) (f) ਅਤੇ (ਜੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕੋਲ 1959 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 31 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਉਸ ਕੋਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਉਹ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ 12,00,000 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਵੇਚਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਸਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ।

ਬਾਰ ਵਿਚ ਸੰਬੋਧਿਤ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦਾ ਰੈਜ਼ਿਊਮੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰਿਮਿਸਿਜ਼ ਐਂਡ ਲੈਂਡ (ਇਵੀਕਸ਼ਨ ਐਂਡ ਰੈਂਟ ਰਿਕਵਰੀ) ਐਕਟ (1959 ਦਾ 31) 10 ਅਗਸਤ, 1959 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ "ਸਰਕਾਰੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਇਤਫਾਕਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ" ਇੱਕ ਐਕਟ ਹੈ। ਉਹ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਜੋ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ-

"ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਐਕਟ ਵਿਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸਾਈਟਾਂ ਸਮੇਤ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਜ਼ੁਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਇਕੋ-ਇਕ ਵਿਧੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਕਾਫ਼ੀ ਦੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਰੱਖਣਾ। ਸਾਰੇ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਤੇਜ਼ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਬਿੱਲ।"

"ਕੁਲੈਕਟਰ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਧਾਰਾ 2(ਏ) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਤੋਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। "ਜਨਤਕ ਅਹਾਤੇ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਏ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਲਈ ਗਈ ਜਾਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਦਾ ਹੈ-

"3. ਜਨਤਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦਾ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਾ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ-

(ਏ) * * * * *

(ਬੀ) ਜਿੱਥੇ ਉਹ, ਇੱਕ ਅਲਾਟੀ, ਪਟੇਦਾਰ ਜਾਂ ਗ੍ਰਾਂਟੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਸ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਲੀਜ਼ ਜਾਂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ, ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਹੋਲਡ ਕਰਨਾ;

(ਸੀ) * * * * *

ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

"4. ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ।- (1) ਜੇਕਰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਖਤੀ ਕਾਲਿੰਗ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ, ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(2) ਨੋਟਿਸ ਹੇਵੇਗਾ -

(ਏ) ਉਹਨਾਂ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ

(ਬੀ) ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਭਾਵ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਜਨਤਕ ਅਹਾਤੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਹੀਂ ਹੈ।

* * * * *

ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਕੋਈ, ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਉਹ ਇਸਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਥਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਕਾਰਨ ਦੇ ਕੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਜਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੂਲ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ, ਜਾਂ ਅਮਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮਿਤੀ 24 ਨਵੰਬਰ 1959 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 10651-JN-(IV)-59/10629 ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਪਰਿਸਿਸ ਐਂਡ ਲੈਂਡ (ਇਵੇਕਸ਼ਨ ਐਂਡ ਰੈਂਟ ਰਿਕਵਰੀ) ਨਿਯਮ, 1959, ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਹੁਣ, ਸਾਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ, ਨਜਿੱਠ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀ ਸੀ.ਬੀ.ਅਗਰਵਾਲਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 1959 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 31 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ: ਪਹਿਲਾ ਉਹ ਜਨਤਕ ਥਾਂਵਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਜਨਤਕ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਤਕਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਥਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਾਹਜਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰਵਾਜਬ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਐਮ.ਸੀਕਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਨੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵਾਜਬ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਆਧਾਰ ਜਨਤਕ ਅਹਾਤੇ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਜੋ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਵਰਗ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਸਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚਲੇ ਸਮਾਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਸਮਾਨਤਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਮਾਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਰਾਬਰਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨਗੇ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅੰਤਰ ਮਨਮਾਨੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਥਾਂਵਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਨਾਲੋਂ ਇੱਕ ਵਰਗ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਨਵਰ ਅਲੀ, (1) ਦਾਸ ਜੇ., ਨੇ ਦੇਖਿਆ-

"ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿਰਫ ਵਰਗੀਕਰਨ ਹੀ ਆਰਟੀਕਲ ਦੀ ਰੋਕ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਰਗੀਕਰਨ ਆਪਹੁਦਰਾ/ਮਨਮਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਪਰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਗੁਣਾਂ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮੂਹ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਬਾਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਗੁਣਾਂ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵਾਜਬ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ, ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, (1) ਕਿ ਵਰਗੀਕਰਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਾਲੇ ਭਿੰਨਤਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਸਮੂਹਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ (2) ਇਹ ਕਿ ਉਸ ਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਰਗੀਕਰਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵੱਖਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਗਠਜੋੜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ ਅਨੁਚਿਤ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਗ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਥੋਪ ਕੇ ਮਨਮਾਨੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤ ਹਨ ਜਾਂ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਦੇਣਦਾਰੀ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਗੀਕਰਨ ਨੂੰ ਮਨ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਉਹਨਾਂ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਹੁਦਰਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸਦੀ ਮੈਂ ਹੁਣੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ।"

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਵਰਗੀਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਫਰੇਮਰਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ "ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਖੇਤੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਾਰੇ

ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਰੱਖਣਾ" ਸੀ। ਇੱਕ ਵਰਗ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਜਨਤਕ ਥਾਂਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਭਰ ਵਿੱਚ ਖਿੰਡੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬੋਰਡਾਂ, ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਕਮੇਟੀਆਂ, ਨੇਟੀਫਾਈਡ ਏਰੀਆ ਕਮੇਟੀਆਂ ਜਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ। ਰਾਜ ਦੀ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ ਕਿ ਬਕਾਇਆ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਾਧਾਰੀ ਕਬਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਥਾਂਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਬਕਾਇਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਆਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅੰਤਰ ਅਸਲ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਹੀ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਟੈਸਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਵੁਬੁਰਾਓ ਸ਼ਾਂਤਾਰਾਮ ਮੇਰੇ ਬਨਾਮ ਬੰਬੇ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ, (2), ਅਮੀਰੁਨਿਸਾ ਬੇਗਮ ਬਨਾਮ ਮਹਿਬੂਬ ਬੇਗਮ, (3), ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਮਲ ਬਨਾਮ ਬਿਸਵਾ। ਨਾਥ, (੪)। ਅਮੀਰੁਨੀਸਾ ਬੇਗਮ ਦਾ ਕੇਸ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਐਕਟ ਪੱਖਪਾਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਲਈ ਕੋਈ ਤਰਕਸੰਗਤ ਜਾਂ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਲਛਮਣ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਦਿ, ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੰ: 92 ਅਤੇ 128 ਆਫ਼ 1959, ਦਾ ਫੈਸਲਾ 23 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1962 ਨੂੰ ਹੋਇਆ [ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਪੋਰਟ (5)। ਸੰਪਾਦਕ], ਪਟਿਆਲਾ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਨੇ ਪਟਿਆਲਾ ਰਿਕਵਰੀ ਆਫ਼ ਸਟੇਟ ਬਕਾਇਆ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਇਹ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਰਾਜ ਦੇ ਬਕਾਏ" ਵਿੱਚ ਪਟਿਆਲਾ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਪਟਿਆਲਾ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਦੇ ਬਕਾਏ, ਰਾਜ ਦੇ ਬਕਾਏ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਡਿਫਾਲਟਰ ਤੋਂ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲੀ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਰੱਦ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਐਫ) ਅਤੇ (ਜੀ) ਦੇ ਉਲਟ ਸਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪਟਿਆਲਾ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਬਣਾਈ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੂੰਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਬਸਕ੍ਰਾਈਬ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟਿਆਲਾ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪਟਿਆਲਾ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ। *ਮੰਨਾ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਕਲੇਟਰ ਆਫ ਝਾਲਾਵਾੜ (6)* ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਬੈਂਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਕਾਏ ਰਾਜ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਜੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 14. ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀਮਾਬੰਦੀ ਦੀ ਰੇਖਾ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ਲਈ ਵੱਖਰਾਕਰਨ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਅੰਤਰ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਅਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਆਧਾਰ ਜੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਇੱਕ ਚੋਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਤਕਰੇ ਲਈ ਕੋਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਹੁਤ ਸਖਤ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੋ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ, ਇੱਕ ਸਧਾਰਣ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਦੂਸਰੀ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੋ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਸਖਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਹਿ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਘੱਟ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਿਤਕਰਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਕਾਬਜ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਜ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁਣ ਤੱਕ 1959 ਦਾ ਐਕਟ 31 ਯੋਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਵਾਂ ਐਕਟ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਬਦਲਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਨੀਤੀ ਦੇ ਇਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧੀ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਛੱਡਣਾ, ਪਸੰਦ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਉਪਾਅ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੇਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿ ਇਹ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਪੂਰਕ ਸੀ ਅਤੇ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਨੇੜਿਓਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਗੈਰ-ਗਾਈਡ ਜਾਂ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਚੋਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚੁਣਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਐਕਟ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰੋ-ਟੈਂਟੋ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਬਦਲਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਅਤੇ ਵਸਤੂਆਂ ਤੋਂ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਪੁਰਾਣੇ ਦੇ ਬਦਲ ਵਜੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਵਾਲ, ਮੌਜੂਦਾ ਵਰਗੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦਾ ਕੀ ਹੈ: ਕੀ ਆਮ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਕੀ ਨਵੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੀ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਇਰਾਦੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਝਿਜਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਇਰਾਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਲਝਣ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਝੁਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਦੇ ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸਹਿ-ਹੋਂਦ ਦਾ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਰਥ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੱਢਣ ਲਈ, ਇੱਕੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ, ਜਾਂ ਵਿਰੋਧਤਾਈ ਦੀ ਸਿਰਫ ਮੌਜੂਦਗੀ, ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੋ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧ ਅਸੰਗਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਐਕਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੂਲ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਉਸੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਅਦ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, 1959 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 31, ਜਨਤਕ ਥਾਂਵਾਂ ਤੋਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇ-ਮੱਤ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਹਿ-ਮੌਜੂਦ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਵਾਂ ਦਾ ਮੇਲ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ 1959 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 31 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਟੌਤੀ ਲਈ ਉਧਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਉਸੇ ਉਪ-ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਦਲ ਵਜੋਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੀ। 1959 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 31 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਕੇ ਅਕਸਰ ਕਾਫ਼ੀ ਦੇਰੀ ਵਾਲੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਰਾਦਾ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ਾ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਅੜਿੱਕਾ ਹੈ, ਇਹ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਮਾਇਨੇ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਐਕਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਆਮ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਖ਼ਤ ਹੈ। ਇਹ ਅਧੀਨਗੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਸਹਿ-ਹੋਂਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਲੜਦੀ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਾਲੇ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਆਮ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਬਕਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਇੱਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਮੌਜੂਦਾ ਦੁਆਰਾ ਪਿਛਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ। ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਅਸੰਗਤਤਾ ਅਤੇ ਅਪਵਾਦ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਸੰਗਤਤਾ, ਪ੍ਰਗਟ ਅਤੇ ਅਸੰਗਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਡੂੰਘੀ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਬਚਦੀ ਕਿ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਪੁਰਾਣੇ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 1959 ਦੇ 31 ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਅਗਲੀ ਦਲੀਲ ਜਿਸ ਦੀ ਹੁਣ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) (f) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

ਜੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮੂਲ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ। ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਿਸਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨਿਆਂ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਮਲਕੀਅਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਸਧਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੀੜਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਇੱਕ ਵੈਧ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮਕਾਨ ਮਾਲਿਕ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਟਾਈਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪੀੜਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਛੱਡਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪੀੜਤ ਵਜੋਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਮਕਾਨ ਮਾਲਿਕ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਵੀ, ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ, ਇਹ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। *ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਸਟੋਰੀਅਨ ਈ.ਪੀ.*, (7) ਵਿੱਚ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਇਵੈਕਿਊਜ਼ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ

ਆਫ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਰਧ-ਸਥਾਈ ਅਲਾਟੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1) (f) ਅਤੇ 31 (1) (2) ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ-

"ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ 'ਜਾਇਦਾਦ' ਦੇ ਕਿਸੇ ਸੰਕਲਪ ਵਿੱਚ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਬੰਡਲ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ 'ਜਾਇਦਾਦ' ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬੰਡਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਰ ਅਤੇ ਸੁਲਝੀ ਸਥਿਤੀ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਵੀ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਸਥਿਰ ਅਤੇ ਸੁਲਝੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ। ਅਰਧ-ਸਥਾਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਨਿਗਰਾਨ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਨਿਹਿਤ ਹੈ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਆਪਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਸਥਾਈ ਅਲਾਟੀ ਦਾ ਹਿੱਤ ਉਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਜਾਇਦਾਦ' ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਸੰਪਤੀ, ਧਾਰਾ 19(1) (ਐਫ) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਲਈ 'ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ' ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲਈ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹਨ-

"ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਰਧ-ਸਥਾਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਲਾਟੀ ਸਬੰਧਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ 'ਜਾਇਦਾਦ' ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ

ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਖਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਅਰਧ-ਸਥਾਈ ਅਲਾਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬੰਡਲ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। "

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 19(1) (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅੱਗੇ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜੱਜ ਅਤੇ ਧਿਰ ਇੱਕ ਅਤੇ ਉਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਇਹ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੂਚੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਉਹੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਫਿਰ ਕਬਜ਼ਾਧਾਰੀ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ ਅਤੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਮੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਅਪੀਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਭਰਮਪੂਰਨ ਸੀ ਸੀਜ਼ਰ ਲਈ। ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਵੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੋ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੂਜੇ ਪੱਖ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ ਅਤੇ ਜਿਰਹਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕੇ। ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜੋ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਤਰਫ਼ਾ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਰਕਾਰ

ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਨੁਚਿਤ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਅਹਾਤੇ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਕਬਜ਼ਾ ਗੁਆਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਮਾਰਤ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। *ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ, (8)* ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰੀ ਪਰਿਸਰ (ਬੇਦਖਲੀ) ਐਕਟ (1950 ਦਾ 27) ਨੂੰ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਅਤਿ-ਵਿਰੋਧੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਾਰਾਜ਼ ਸੀ। (f) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 19(5) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। *ਜੁਗਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਐਮ. ਸੈਂਕਤ ਅਲੀ, (9)* ਅਤੇ *ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਕਮਾਂਡਰ, ਮੇਰਠ ਸਬ-ਏਰੀਆ ਬਨਾਮ ਗੰਗਾ ਪ੍ਰਸਾਦ, (10)* ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰਿਮਿਸਿਜ਼ (ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਾਧਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬੇਦਖਲੀ) ਐਕਟ (1958 ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ 32) ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ, (11) ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਐਕਟ *ਪਰੀ ਮਾਤਰਾਈ* ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਅਤੇ 1959 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 31 ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸਮਾਨ ਹਨ। ਫਲਸ਼ੇ ਜੇ., ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸੀ, ਨੇ ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, -

"ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 1958 ਦਾ ਐਕਟ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ 'ਬੇਦਖਲੀ' ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਹਨ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ', ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ, ਹੁਣ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿਧੀ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡਣ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਣਨ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, ਹੁਣ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਸਟੇਟ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਦੱਸਣ ਦਾ

ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ' ਲਈ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ, ਜੇ ਲੋੜ ਪਵੇ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਪਹਿਰਾਵੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9(1) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਜੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ-

"ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਅਸਟੇਟ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਹਰ ਮੌਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਅੰਤਿਮ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ 1958 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਧਾਰਾ 19 (1) (f) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਕਿਵੇਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।"

1958 ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ 32 ਅਤੇ 1959 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 31 ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਇੱਕ ਸੀਜ਼ਰ ਤੋਂ ਸੀਜ਼ਰ ਤੱਕ ਦੀ ਅਪੀਲ ਹੈ। ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਾਦ, ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੂਚੀ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਨਗੇ। ਜੇਕਰ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਕੋਲ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ *ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਘ, (11)* ਵਿੱਚ ਫਲਸਫੇ ਜੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲੱਭਦਾ ਹਾਂ। ਸੁਣਵਾਈ

ਲਈ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ। ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(2) ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ, ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਨਤਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਹਨੇਰੇ 'ਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਵਰਗੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕੇਸ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਕਮੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਲੈਕਟਰ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੱਖਪਾਤ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਿਰਪੱਖ ਮਨ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ *ਐਚ ਸੀ ਨਰਾਇਣਪਾ ਬਨਾਮ ਮੈਜ਼ੂਰ ਰਾਜ, (12)* ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) (f) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਕਾਰਨ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਕੇ ਜਗ੍ਹਾ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

ਮੈਂ ਹੁਣ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਆਖਰੀ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 4(2) (ਬੀ) ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਿਸੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨੋਟਿਸ "ਉਸ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ" ਮਿਤੀ ਲਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦਸ ਸਪਸ਼ਟ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, 1 ਜਨਵਰੀ, 1960 ਨੂੰ ਅਸਟੇਟ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਕਲੈਕਟਰ, ਕੈਪੀਟਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵੱਲੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ

ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 31 ਦਸੰਬਰ, 1959 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ "ਜਾਨਵਰੀ, 1960 ਦੇ ਗਿਆਰ੍ਹਵੇਂ ਦਿਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੇਰੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਨਤਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਬੇਦਖ਼ਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਿਉਂ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ"। ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, "ਜਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦਸ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਨੌਂ ਸਪਸ਼ਟ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਦਸ ਸਪਸ਼ਟ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨੌਂਵਾਂ ਦਿਨ ਹੈ ਜੋ "ਇਹ ਦਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਹੈ।" ਪਰ ਦਸਵੇਂ ਦਿਨ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਪਹਿਲੀ ਜਨਵਰੀ ਜੋ ਕਿ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਗਿਆਰ੍ਹਵੀਂ ਜਨਵਰੀ, ਦਸਵੇਂ ਦਿਨ ਆਈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਮੀਕਰਨ "ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਪਹਿਲਾਂ" ਜਾਂ "ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ"। ਜੇਕਰ ਸ਼ਬਦ. "ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ" ਦੀ ਬਜਾਏ. "ਦਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ" ਹੋਏ ਸਨ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਦਸ ਸਪਸ਼ਟ ਦਿਨ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਗਣਨਾ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਇੱਕ ਖਾਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਹੈ, ਫਿਰ ਪਹਿਲੇ ਟਰਮੀਨਲ ਦਿਨ ਨੂੰ ਗਣਨਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ [ਰੈਡਕ੍ਰਿਫ ਬਨਾਮ ਬਾਰਥੋਲੋਮਿਊ, (13)]।]

ਕੁਝ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਨੋਂ ਟਰਮੀਨਲ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਗਣਨਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। *ਗੀ: ਰੇਲਵੇ ਸਲੀਪਰ ਸਪਲਾਈ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, (14) ਵਿੱਚ*, ਇਹ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 1862 ਦੀ ਧਾਰਾ 51 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਤੇ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਚੌਦਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦਾ ਅੰਤਰਾਲ ਬੀਤਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਡੇਵ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਚੌਦਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਅੰਤਰਾਲ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। *ਮੈਕਕੁਈਨ ਬਨਾਮ ਜੈਕਸਨ, (15) ਵਿੱਚ* ਇਹ ਭੇਜਨ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਐਕਟ, 1899 ਦੀ ਧਾਰਾ 19(2) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ "ਫੂਡ ਐਂਡ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸੰਮਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸੀਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸਰਵ ਕਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਚੌਦਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮਾਂ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਮਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਾਪਸੀ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਚੌਦਾਂ ਦਿਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੰਘਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਇਹ ਵੀ ਵੇਖੋ, *ਰੈਬਿਨਸਨ ਬਨਾਮ ਵੈਡਿੰਗਟਨ। (16)। ਅਨੇਖਮਲ ਭੂਰੇਲਾਲ ਬਨਾਮ ਮੁੱਖ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫਸਰ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਜੈਪੁਰ, (17) ਵਿੱਚ* ਤੱਥ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਪੰਚਾਇਤ ਚੋਣ ਨਿਯਮ, 1954 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸੱਤ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ

ਅਰਥ ਇਹ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਚੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲੰਘਣ ਲਈ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰਾਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।

ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੱਕ ਵੱਖਰਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਦਰਲੈਂਡਜ਼ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ, 3rd ਐਡ ਖੰਡ 1, ਪੈਰਾ 1612, ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੇਗਾ। -

"ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਮਿਆਦ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਲਤਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨੱਬੇ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਝ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਮੁਲਤਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨੱਬੇਵੇਂ ਦਿਨ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋੜ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨੱਬੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦਿਨ। ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੱਬੇਵੇਂ ਦਿਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਗੀਆਂ।"

ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਾ ਲੈਣ ਦੀ ਵੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨੋਟਿਸ ਖਰਾਬ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਦਿਨ ਘੱਟ ਸੀ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਹ ਗਲਤੀ ਬੇਲੋੜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ।

ਡੀ. ਫੋਲਸ਼ਾਮ, ਸੀ.ਜੇ.---ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ.---ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

20534 ਐਚ ਸੀ-1,000-17-4-63-ਸੀ., ਪੀ. ਅਤੇ ਐਸ., ਪੀਬੀ., ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

- (1) 1952 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ.284 (334)
- (2) 1954 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. 472 (477)।
- (3) 1953 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. 404.
- (4) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1954 ਐਸ.ਸੀ. 545 (552)
- (5) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1963 ਐਸ.ਸੀ. 222.
- (6) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1961 ਐਸ.ਸੀ. 828.
- (7) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1957 ਐਸ.ਸੀ. 599.
- (8) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 1958 ਪੰਜਾਬ 195: 1957 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 621.
- (9) 58 ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.ਐਨ. 1066.
- (10) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1956 ਆਲ. 507.
- (11) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. (1961) ਪੁੰਜ. 354: 1000 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 871.
- (12) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1960 ਈ.ਸੀ. 1073
- (13) (1892) 1 ਕਿਊ.ਬੀ. 101

(14) (1885) 29 ਚ. ਡੀ. 204.

(15) (1903) 2 ਕੇ.ਬੀ. 163.

(16) (1849) 13 ਕਿਊ.ਬੀ. 753: 116 ਈ.ਆਰ. 1451.

(17) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1957 ਰਾਜ. 388.

ਅਮਨਪ੍ਰੀਤ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ – ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਨਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਵਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਤੱਤਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।